

“La nostra aula pot ser un espai màgic”

Francesc Xavier Alomar Novila

“Ensenyar és molt semblant a fer màgia”

Teller

La frase que encapçala aquest article és de Raymond Joseph Teller, professor de clàssiques de secundària i que, des de l'any 1981, es dedica exclusivament a la màgia amb el duet Pen&Teller (“Fool Us”). Al llarg d'aquest article intentaré justificar aquesta frase i parlarem d'un fet que comparteixen mags i docents: la necessitat de comunicar de manera efectiva el seu missatge.

Tant a un espectacle de màgia com a una aula hi ha uns aspectes en comú: a ambdós llocs hi ha un “públic” normalment assegut mirant cap a un determinat punt de l'estància i, precisament, en aquest punt hi ha una o varies persones normalment dretes que intenten comunicar alguna cosa.

El passat 18 d'octubre un gran mag Juan Manuel Tamariz-Martel Negrón, conegut com Juan Tamariz o Tamariz, ha complert 80 anys amb tota una vida dedicada a la màgia i a l'estudi d'aspectes psicològics que influeixen sobre la percepció de l'espectador. Sobre un dels seus llibres parlarem en aquest article, ja que l'any 1981 Tamariz va escriure primerament com a notes de conferència i, amb posterioritat com a publicació, un llibre titulat “Los cinco puntos mágicos” on parla de molts aspectes amb la intenció d'ajudar les persones que es dediquen a la màgia a millorar la posada en escena dels seus jocs.

Tant a un espectacle de màgia com a una aula hi ha uns aspectes en comú

Des del meu punt de vista, com ja he dit, hi ha un gran paral·lelisme entre la persona que damunt un escenari fa un joc de màgia dirigit a un públic i el docent que es troba davant el seu alumnat fent la seva tasca. En la seva obra, Tamariz fa una referència absoluta a la comunicació que la persona que fa màgia ha de tenir amb el seu públic i, personalment, pens que la seva teoria és totalment aplicable a la feina que com a mestre he fet al llarg dels anys.

Tamariz comença la seva exposició amb dues premisses que hauríem de tenir tots els que es dediquen a la màgia, independentment de l'estil o la branca que treballin: la capacitat de generar una atmosfera de misteri o impossibilitat i la capacitat d'aconseguir una bona comunicació.

Per transmetre aquestes sensacions el mag només compta amb ell mateix, perquè ni els llums, els aparells, el decorat, ni tan sols l'efecte mateix, generaran sensacions en els espectadors, si el mag no sap comunicar, o comunica malament. Per això assenyala 5 punts que posseïm els éssers humans, i que són altament necessaris per transmetre sensacions: la mirada, la veu, les mans, el cos i els peus.

Per transmetre
aquestes sensacions
el mag només
compta amb ell
mateix

LA MIRADA

En primer lloc cal mirar tots els espectadors quan es comença l'actuació (el que anomena fer un ventall amb la mirada per tota la sala), establint connexions invisibles amb ells, com a fils o lligams entre el mag i els seus espectadors, i procurar que aquests fils no es trenquin, ni es relaxin durant tota l'actuació per tal de mantenir el contacte. Amb la mirada s'ha de transmetre afecte, ganes de comunicar, ironia, sorpresa, misteri, tensió, il·lusió...

LA VEU

Aquesta ha d'arribar a tothom que estigui dins l'espai comunicatiu. S'ha de dirigir la veu cap a davant i als costats amb una pronunciació clara, ritme adient i variable sense monotonia. Amb un discurs clar remarcant les idees principals.

LES MANS

Les mans han de formar un conjunt harmoniós amb els braços. Al llibre es descriu que els moviments han de ser corbs i amplis, amb moviments estètics que transmetin sensació de tranquil·litat i relaxació.

Les mans han de
formar un conjunt
harmoniós amb els
braços

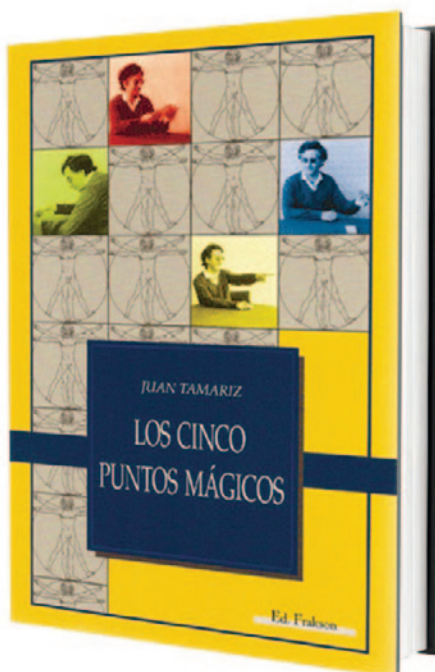
EL COS- ELS PEUS

Encara que són dues parts ben diferenciades, estan íntimament lligades. El llenguatge corporal és un mitjà d'expressió i comunicació immens. Tamariz diu que el cos comunica més del que parlem. La posició dels peus és important per donar al cos una posició equilibrada. I hem d'aconseguir amb el nostre cos abastar tot l'escenari.

Sense cap dubte, treballar els moviments i estudiar els 5 punts màgics de Juan Tamariz permet millorar la comunicació i aconseguir una major atmosfera de misteri o impossibilitat, de la qual parlàvem al principi.

A l'aula s'haurien d'utilitzar tècniques comunicatives d'altres disciplines aparentment alienes a la tasca docent

No trobau que aquestes idees que Juan Tamariz va pensar per aplicar als espectacles de màgia són fàcilment extrapolables a la nostra tasca docent? A l'escola moltes vegades es dona una importància central a la veu, essent considerada l'eina de transmissió de coneixements per excel·lència, però és important introduir elements kinèsics com la mirada, l'expressió facial, el moviment de les mans, els desplaçaments dins l'aula... per tal de millorar la interacció comunicativa a l'escola.

Montse Urpí, especialista en PNL (Programació neurolingüística), en el seu llibre "Aprender comunicación no verbal" (2004) assenyala que la comunicació no verbal pot aportar a l'acte comunicatiu matisos emocionals que no es poden transmetre amb el llenguatge verbal. També fa referència a la capacitat d'influir i captar l'atenció del públic que es distribueix de la següent manera: si només utilitzam la paraula captam un 7% de l'atenció, però usant un to de veu adient el percentatge augmenta a un 38% i implementant el llenguatge dels gestos, el to postural, l'expressió de la cara, etc. arribam a un 55%.

Així, doncs, **a l'aula s'haurien d'utilitzar tècniques comunicatives d'altres disciplines aparentment alienes a la tasca docent** per tal d'afavorir la transmissió del missatge, tal com fa la persona que realitza un espectacle de màgia sobre l'escenari. Així com també posar en joc tot allò que reforça i millora la paraula per tal que el resultat sigui un millor ambient a l'aula, una major atenció, satisfacció i comprensió per part de l'alumnat, que possibiliti uns bons resultats personals i acadèmics gràcies a una comunicació més eficient.

Per acabar una frase d'un altre mag, Dani DaOrtiz:

"Así pues, no hay juegos aburridos o entretenidos... sino buenos o malos comunicadores. Si la persona hallada tras un juego es un gran comunicador, ya tiene mucho ganado. Si es así, pondrá al mismo nivel, el juego más sencillo junto al más complicado."

("Cartomagia semiautomática") ■